

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ КЛІТИННОЇ БІОЛОГІЇ ТА ГЕНЕТИЧНОЇ ІНЖЕНЕРІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор ІКБГІ НАН України
Інститут
КЛІТИННОЇ БІОЛОГІЇ
ТА ГЕНЕТИЧНОЇ
ІНЖЕНЕРІЇ
Ідентифікаційний
код: №04391245

М.В.Кучук

23 травня 2016 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО НАВЧАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНУ ПРАКТИКУ АСПІРАНТІВ**

Додаток до освітньо-наукової програми третього (освітньо-наукового) рівня з підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю
091 Біологія

СХВАЛЕНО

вченою радою ІКБГІ НАН України
протокол № 5 від 23 травня 2016 р.

Київ
2016

1. Загальні положення

1.1. Положення про навчально-педагогічну практику аспірантів Інституту клітинної біології та генетичної інженерії НАН України (далі – ІКБГІ НАНУ) регламентує порядок і форми проходження навчально-педагогічної практики аспірантами з відривом та без відриву від виробництва.

1.2. Педагогічна практика є компонентом професійної підготовки до науково-педагогічної діяльності та являє собою вид практичної діяльності аспірантів щодо здійснення навчально-виховного процесу у вищій школі, включаючи викладання спеціальних дисциплін, організацію навчальної діяльності студентів, науково-методичну роботу.

1.3. Дане Положення розроблене у відповідності до Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого Постановою Кабінету міністрів від 23 березня 2016 р. та Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в ІКБГІ НАНУ, затвердженого Вченою радою ІКБГІ НАНУ (протокол № 4 від 28 квітня 2016 р.), згідно з яким навчально-педагогічна практика є одним з компонентів освітньо-наукової програми підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації.

1.4. Базою для проходження навчально-педагогічної практики є науковий відділ, за яким закріплений аспірант. Крім того, аспірант має право пройти практику на базі інших наукових відділів ІКБГІ НАНУ, а також в наукових підрозділах інших наукових установ або на кафедрах вищих навчальних закладів.

Аспіранти можуть самостійно підбирати для себе місце проходження практики і пропонувати його. Побажання аспіранта повинно бути обґрунтовано заявою на ім'я директора ІКБГІ НАН України, до якої додається лист з відповідної установи зі згодою прийняти особу для проходження практики.

2. Мета і завдання навчально-педагогічної практики

2.1. Метою навчально-педагогічної практики аспірантів є набуття навичок та вмінь проведення навчально-методичної роботи.

2.2. В процесі проходження навчально-педагогічної практики аспіранти повинні опанувати і знати:

- особливості організації навчального процесу у вищих навчальних закладах;
- основи навчально-методичної діяльності у вищих навчальних закладах;
- структуру та зміст викладацької діяльності;
- методику підготовки і проведення занять, організації самостійної та індивідуальної роботи студентів.

2.3. У процесі проведення педагогічної практики аспіранти мають розвивати та закріпити вміння:

- здійснювати науково-методичний аналіз навчальних програм окремих навчальних дисциплін;
- складати плани-конспекти занять;
- проводити різні види аудиторних занять;
- оцінювати результати власної діяльності;
- вдосконалювати комунікативні складові викладацької діяльності..

2.4. В процесі практичної діяльності ведення навчальних занять повинні бути розвинуті вміння сформулювати навчально-виховну мету, адекватного вибору типу і виду занять, використання різних форм організації навчальної діяльності студентів: діагностики, контролю та оцінки ефективності навчальної діяльності.

2.5. В ході відвідування занять викладачів навчальних дисциплін аспіранти мають ознайомитися з різними способами структурування і представлення навчального матеріалу, способами активізації навчальної діяльності, особливостями професійної риторики, з різними способами та прийомами оцінювання навчальної діяльності у вищій школі.

3. Зміст навчально-педагогічної практики

Навчально-педагогічна практика аспірантів передбачає такі види діяльності:

3.1. Знайомство з організацією навчально-виховного процесу.

3.2. Вивчення досвіду викладання співробітників ІКБГІ НАНУ та/або викладачів вищих навчальних закладів під час відвідування аудиторних занять з навчальних дисциплін.

3.3. Відвідування лекцій і практичних занять викладачів; обговорення з викладачами використаних методів, методичних знахідок тощо, складання рецензій на відвідані лекції та практичні заняття.

3.4. Розробка плану та змісту навчальних занять за тематикою своєї дисертаційної роботи, методична робота з дисципліни.

3.5. Підготовка конспекту лекції (практичного, лабораторного заняття), обговорення його з керівником практики, проведення лекційних занять (практичних, лабораторних занять, консультацій).

3.6. Розробка завдань для самостійної роботи, для поточного контролю, тестів тощо.

3.7. Самостійне проведення навчальних занять з дисципліни (лекцій, семінарів, практичних занять), самоаналіз.

3.8. Участь в оцінюванні якості різних видів робіт студентів.

3.9. Організація активних форм навчання (круглий стіл; зустріч з фахівцями, обговорення актуальних проблем курсу у нетрадиційній формі).

3.10. Розробка завдань для самостійної роботи студентів при роботі з матеріалом.

3.11. Індивідуальна робота зі студентами, участь у керівництві науковими студентськими дослідженнями.

3.12. Підготовка матеріалів практики та звіту.

4. Організаційні основи навчально-педагогічної практики

4.1. Організація навчально-педагогічної практики аспіранта покладається на його наукового керівника, який визначає місце проходження практики, здійснює загальне керівництво та науково-методичне консультування.

4.2. Загальний обсяг навчально-педагогічної практики складає 4 кредити ЄКТС, у тому числі:

Пасивна практика: навчально-методична робота (відвідування та аналіз занять, методична робота, підготовка до занять, участь у керівництві науковою діяльністю студентів, оцінюванні їхньої роботи, тощо);

Активна практика: аудиторне навантаження (не менше 4 годин лекційних та 6 годин практичних занять, проведення консультацій та інших форм активних занять із слухачами).

До початку активної практики аспірант надає керівнику практики тексти лекцій та методичні розробки занять. Після узгодження тексту лекцій і методичних розробок з керівником практики практикант допускається до самостійного проведення занять.

4.3. Програма проходження аспірантом навчально-педагогічної практики визначається в індивідуальному плані аспіранта та затверджується науковим керівником на початку третього року навчання аспіранта.

5. Звітна документація

5.1. За підсумками проходження навчально-педагогічної практики аспірант представляє загальний звіт про проходження практики, підписаний науковим керівником (Додаток 1), який містить перелік проведеної під час практики роботи (перелік проведених навчальних занять, методичної роботи, поза-аудиторних, профорієнтаційних заходів практиканта, перелік відвіданих занять тощо) та відгук наукового керівника про проходження практики. Крім того, подаються наступні матеріали: розроблені плани-конспекти занять (не менше однієї лекції, практичних та семінарських занять); аналіз одного з відвіданих занять викладачів або інших аспірантів; підготовлені дидактичні матеріали, презентації, ілюстративні матеріали тощо; план-конспект поза-аудиторного, профорієнтаційного заходу практиканта тощо.

5.2. Якщо аспірант проходив навчально-педагогічну практику в інших наукових установах та вищих навчальних закладах України, він подає додатково розгорнуту характеристики від відповідального куратора з місця проходження практики.

5.3. Зазначена документація зберігається в особистій справі аспіранта, знаходить відображення в його індивідуальному плані і розглядається під час чергової атестації.

5.4. Звіт аспіранта про проходження навчально-педагогічної практики разом з усією доданою документацією розглядається на засіданні відповідного наукового відділу та на засіданні вченої ради ІКБГІ НАН України при щорічній черговій атестації аспіранта наприкінці 3-го року навчання.

6. Права та обов'язки аспіранта

6.1. Аспірант спільно із науковим керівником обирає строки проходження практики (5 або 6 семестр третього року навчання згідно навчально-освітньої програми ІКБГІ НАНУ). За окремих обставин в залежності від індивідуального плану роботи над дисертаційним дослідженням, рівня своєї педагогічної та наукової підготовки або інших поважних причин проходження навчально-педагогічної практики аспіранта може бути перенесено на 7 або 8 семестр четвертого року навчання відповідним рішенням вченої ради ІКБГІ НАНУ.

6.2. Аспірант має право з усіх питань, які виникають під час проходження практики, звертатись до свого наукового керівника, керівника відповідного наукового підрозділу інституту або кафедри вищого навчального закладу, вносити пропозиції з удосконалення організації навчально-педагогічної практики.

6.3. Під час проходження практики аспірант за попередньою домовленістю має право на відвідування навчальних занять, що проводяться співробітниками ІКБГІ НАНУ або фахівцями вищих навчальних закладів з метою вивчення методики викладання, знайомства з педагогічним досвідом.

6.4. Аспірант виконує всі види робіт, передбачені програмою навчально-педагогічної практики.

6.5. Аспірант повинен протягом 10 робочих днів після закінчення практики надати звітну документацію відповідальному за роботу аспірантури ІКБГІ НАНУ.

6.6. Аспірант, що не пройшов навчально-педагогічну практику або робота якого на практиці рішенням вченої ради ІКБГІ НАНУ визнана незадовільною, вважається таким, що не виконав індивідуальний план, та питання про його подальше перебування в аспірантурі вирішується на основі Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого Постановою Кабінету міністрів від 23 березня 2016 р.

7. Права та обов'язки керівника навчально-педагогічної практики

7.1. Організація, загальне керівництво та контроль за проходженням практики аспіранта покладається на його наукового керівника за участю керівника наукового підрозділу ІКБГІ або керівника кафедри вищого навчального закладу.

7.2. Науковий керівник зобов'язаний:

- забезпечити чітку організацію, планування та облік результатів проходження практики;
- затвердити загальний план-графік проведення практики, його місце в системі індивідуальної роботи аспіранта;
- добирати тематику занять для проведення навчально-педагогічної практики;
- надавати методичну допомогу в плануванні та організації навчальної взаємодії;
- контролювати роботу аспіранта, відвідування занять та інші види його роботи зі студентами, вживати заходів щодо ліквідації недоліків в організації практики;
- підготувати відгук на звіт аспіранта про проходження практики.

Додаток 1 до положення
про навчально-педагогічну практику
аспірантів ІКБГІ НАН України

Національна академія наук України
Інститут клітинної біології та генетичної інженерії

ЗВІТ
з навчально-педагогічної практики аспіранта

(ПІБ)

Науковий керівник _____
(підпис) *(ПІБ)*

Керівник відділу _____
(назва відділу)

(підпис)

(ПІБ)

Період проходження практики: з _____ до _____
(день, місяць, рік) (день, місяць, рік)

План проходження практики

Основні види роботи	дата	кількість годин
Складання індивідуального плану науково-педагогічної практики		
Знайомство з організацією навчально-виховного процесу		
Відвідування аудиторних занять співробітників ІКБГІ НАНУ або викладачів вищих навчальних закладів		
Розробка змісту навчальних занять за спеціалізацією аспіранта та методична підготовка		
Самостійне проведення навчальних занять		
Індивідуальна робота із слухачами та студентами		
Інші види роботи, заплановані аспірантом та науковим керівником згідно індивідуального плану проходження практики (вказати, які саме)		
Підготовка звіту про проходження науково-педагогічної практики		

Звіт про проходження практики має містити детальну інформацію по кожному з пунктів, що містяться у плані, із зазначенням дат та кількості годин по кожному пункту.

Підпис аспіранта

Дата